

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

10 юли 1986 година*

„Държавна помощ - събиране на капитал от предприятие- право на защита”

По дело 234/84

Кралство Белгия, за което се явява министърът на външните отношения, действащ посредством г-н R. Ноебаег, директор на Министерството на външните работи, външната търговия и международното сътрудничество за развитие, в качеството на представител, подпомаган от адв. J. F. Bellis, от брюкселската адвокатска колегия, със съдебен адрес в Люксембург, в белгийското посолство, Résidence Champagne, 4 rue des Girondins,

ищец,

срещу

Комисията на Европейските общности, за която се явява г-н A. Abate, един от юридическите Ж съветници, в качеството на представител, подпомаган от г-н J. Delmoly, със съдебен адрес в Люксембург, в кантората на г-н G. Kremlis, от правния отдел, Jean Monnet Building, Kirchberg,

ответник,

с предмет иск за обявяване недействителността на Решение № C(84) 496 на Комисията, от 17 април 1984 г., относно държавна помощ на белгийското правителство в полза на предприятие, произвеждащо оборудване за хранително-вкусовата промишленост, със седалище в Tournai. (ОВ L 276, стр. 34),

СЪДЪТ,

в състав: лорд Mackenzie Stuart, председател, г-н T. Koopmans, г-н U. Everling, г-н K. Bahlmann и г-н R. Joliet (председатели на състави), г-н G. Bosco, г-н O. Due, г-н Y. Galmot, г-н C. Kakouris, г-н T. F. O'Higgins и г-н F. Schockweiler, съдии,

генерален адвокат: г-н C. O. Lenz,

секретар: г-жа D. Louterman, администратор,

като изслуша становището на генералния адвокат, представено в съдебно заседание от 16 април 1986 г.,

постанови настоящото

Решение

* Език на производството: френски.

1. С иск, заведен в секретариата на Съда на 18 септември 1984 г., Кралство Белгия, по силата на член 173, параграф 1 от Договора за ЕИО, е завело дело в Съда на Европейските общности с искане да отмени Решение № 84/496 на Комисията от 17 април 1984 г. (ОВ L 276, стр. 34), доколкото то гласи, че набирането на капитал на стойност 145 милиона BFR, от страна на публичен холдинг с регионална насоченост, по-точно Société régionale d'investissement de Wallonie (регионалното дружество за инвестиции във Валония (SRIW)), за предприятие, произвеждащо оборудване за хранително-вкусовата промишленост, със седалище в Tournai, по-точно бъчви за складиране на бира, съставлява държавна помощ, несъвместима с общия пазар, по смисъла на член 92 от Договора и трябва да бъде премахната.

2. В преамбюла на своето решение, Комисията използва като мотиви, освен останалите съображения, финансовата ситуация на предприятието, която представлява такъв недостатък, че е малко вероятно то да получи нужните за своето оцеляване суми на частните капиталови пазари. Брутната печалба, реализирана от 1977 г., не би позволила амортизацията на оборудването. Средните загуби през този период са се увеличили до 5 % от оборота. От 1979 г. паричния поток е отрицателен. Освен това, белгийската държава вече се е намесила през април 1979 г. чрез набиране на капитал от 40 милиона BFR, както и със субсидия лихвен процент от 7 % върху кредит от 34 милиона BFR. Тя се е намесила отново през май 1980 г., чрез гаранция за кредит от 75 милиона и през август, чрез набиране на капитал от 150 милиона BFR.

3. Освен това, преамбюлът гласи, че предприятието изнася близо 40 % от своето производство към други страни-членки и че помощите, отпуснати от белгийското правителство, са намалили финансовите разходи на предприятието, като са му предоставили предимство спрямо неговите конкуренти. При тези обстоятелства, помощите могат да засегнат търговията между държавите-членки и да нарушат или заплашат да нарушат конкуренцията, по смисъла на член 92, параграф 1 от Договора, давайки предимство на въпросното предприятие и на производството на оборудване, по-специално за хранително-вкусовата промишленост.

4. Комисията също така констатира в преамбюла, че секторът на производство на въпросното оборудване очевидно е изправен пред свръхпроизводство и че развитието в този сектор навежда на заключението, че запазването на капацитета на производството чрез държавни помощи противоречи на общия интерес, дори когато предоставянето на помощ е свързано с реструктуриране. Комисията отбелязва, че правителствата на две държави-членки и две професионални организации от този сектор са потвърдили, че споделят нейните съмнения относно белгийската помощ. На последно място, в преамбюла се казва, че белгийското правителство не е дало и Комисията не е открила никакво основание, позволяващо да се установи, че въпросната помощ изпълнява условията, изискани за прилагането на една от дерогациите, предвидени в член 92, параграф 3 от Договора.

5. От документите по делото, и по-точно от информацията, предоставена от белгийското правителство по молба на Съда, става ясно, че става въпрос за старо семейно предприятие, което е в затруднение от 1974 г., и което в края на 1978 г., регистрира загуби от порядъка на 95 милиона BFR, докато уставният му капитал е бил само 4 милиона. След като неговата банка е спряла всякаква помощ, предприятието се обръща към публичните власти, които дават гаранция за 75 милиона BFR, а после, през април 1979 г., правят нова вноска в уставния капитал, което ги прави акционер със 70

% . Въпреки тези намеси, натрупаният дефицит достига до 180 милиона BFR, когато през август 1980 г. уставният капитал, дори след преценка на недвижимото имущество и включването на резерви, е доведен до нула. Чрез набиране на нов уставен капитал от 150 милиона BFR, публичните власти, които сега са представени от SRIW, стават едноличен акционер в дружеството.

6. В рамките на второто преобразуване на капитала е приет план за реструктуриране, но неговите цели не са достигнати и комерсиалните загуби достигат 20 милиона през 1980 г., 33 милиона BFR през 1981 г. и 91 милиона BFR през 1982 г. При спорното набиране на капитал е съставен нов план за реструктуриране, целящ да намали цената на себестойността на производството, *inter alia* чрез съкращаване броя на работниците от 400 на около 225 и да увеличи дяла на пазара на предприятието, развивайки нови продукти и увеличавайки износа извън Общността. След като финансовите цели на този план не са били достигнати, предприятието обявява фалит в началото на 1986 г.

7. По молба на Съда, белгийското правителство представя информация относно оборота на предприятието и неговото географско разпределение. От това става ясно, че за периода от 1979 г. - 1982 г. оборотът варира между 305 милиона BFR (през 1982 г.) и 562 милиона BFR (през 1980 г.), и че между 42 и 54 % от тези стойности засягат износа към други страни-членки, докато частта на износа към трети страни варира между 21 и 40 %.

8. В подкрепа на иска за отмяна, белгийското правителство излага три аргумента:

а) Неправилно прилагане на член 92, параграф 1 от Договора дотолкова, доколкото оспорваното набиране на капитал не представлява помощ по смисъла на тази разпоредба;

б) Неправилно прилагане на член 92, параграф 1 и недостатъчна мотивация дотолкова, доколкото решението на Комисията не установява доколко набирането на капитал засяга търговията между държавите-членки и нарушава конкуренцията;

в) Нарушаване на правото на защита дотолкова, доколкото Комисията не е уведомила белгийското правителство за жалбите, подадени от държавите-членки и от професионалните организации, които са участвали в административната процедура.

а) За характера на набирането на капитал

9. Белгийското правителство поддържа, че чрез забраняването на белгийските публични власти да увеличат капитала на дружеството, Комисията ги дискриминира спрямо частните акционери. Нормално и легитимно е акционерът да подкрепя, чрез допълнително набиране на капитал предприятието, което той контролира и с чиито временни трудности е запознат, особено когато набирането на капитал е част от план за реструктуриране, предвиждащ, както в конкретния случай, преориентиране на дейностите към други сектори, както и развитието на дейности, свързани с износ извън Общността.

10. Според Комисията, публичните власти не са възпрепятствани, в качеството си на акционер, да подкрепят дадено предприятие, но в този случай са длъжни да спазват правилата на конкуренцията, както става ясно от член 90, параграф 1 от Договора.

11. Преди оспорваното увеличаване на капитала, белгийското правителство не е представило никаква информация на Комисията, въпреки няколкократните молби. Дори да е вярно, че след това правителството информира Комисията, че набирането на капитал е част от план за реструктуриране, чиито цели са упоменати по-горе, този план не е представен на Комисията в рамките на процедурата по член 93. Комисията е научила за съдържанието на този план едва когато, точно преди устната процедура, белгийското правителство го представя по молба на Съда. Тя констатира между другото, че този план не е съживил предприятието.

12. При липсата на други източници на информация, в своето решение Комисията се базира на икономическите резултати на предприятието, които от дълго време са били негативни, въпреки предишните увеличения на капитала, и на годишните доклади на SRIW, посочващи затрудненията на предприятието. Имайки предвид резултатите, както и историческото развитие на предприятието до неговия фалит през януари 1986 г., дружеството е оцеляло само благодарение на притока на публични средства. Поради тази причина Комисията констатира, че набирането на капитал съставлява една помощ под формата на държавна операция за спасяване, тъй като, при тези обстоятелства, предприятието не би могло да увеличи по никакъв начин капитала си на частните капиталови пазари, или от частен акционер.

13. В това отношение трябва да се припомни на първо място, че съгласно член 92, параграф 1, разпоредбите на Договора в тази област визират всяка помощ, предоставена от държава-членка или чрез ресурси на държава-членка, „под каквато и да било форма“. От това следва, както констатира Съдът в своето Решение от 14 ноември 1984 г. (SA Intermills/Commission, 323/82, Recueil стр. 3809), че не би трябвало да се прави принципна разлика според това дали помощта е предоставена под форма на заем или под форма на участие в капитала на дружествата. Помощите под едната или другата форма попадат в полето на забраната на член 92, когато са изпълнени условията на тази разпоредба.

14. За да се провери дали една такава мярка представлява държавна помощ, редно е да се приложи критерият, изложен в решението на Комисията, който не е оспорван от белгийското правителство, основан върху възможностите на едно предприятие да получи въпросното финансиране на частните капиталови пазари. В случай на предприятие, чийто уставен капитал е притежаван от публичните власти, следва да се провери дали, в подобни условия, един частен съдружник, на основание на предвидимите възможности за рентабилност, без да се вземат предвид политически и социални съображения или такива, свързани с регионална или секторна политика, би внесъл въпросния капитал.

15. Както отбелязва белгийското правителство, един частен акционер може благоразумно да внесе нужния капитал, за да осигури оцеляването на едно предприятие, което има временни затруднения, но което, по възможност след реструктуриране, може отново да бъде рентабилно. Въпреки това, в случая става въпрос за предприятие, което по времето на набирането на капитал, от няколко години регистрира големи загуби спрямо оборота си и чието оцеляване вече на няколко пъти е предизвиквало преобразуването на изчерпания уставен капитал от публичните власти, и чиито продукти са били продавани на пазар, в който има свръхпроизводство.

16. Доколкото белгийското правителство поддържа, че набирането на капитал е свързано с осъществяването на план за реструктуриране на предприятието, следва да бъде подчертано, че законността на оспорваното решение трябва да бъде разгледана съгласно информацията, с която е могла да разполага Комисията към момента на вземането му. Но ако съществуването на план за реструктуриране наистина е споменато накратко в кореспонденцията на белгийските власти с Комисията, съдържанието му така и не е било предоставено по време на процедурата по член 93 от Договора.

17. От упоменатото по-горе следва че, имайки предвид информацията, с която е разполагала Комисията по това време, тя с право счита, че е малко вероятно предприятието да получи нужните за своето оцеляване финансови средства на частните капиталови пазари и че поради този факт смята, че набирането на допълнителен капитал от страна на SRIW представлява държавна помощ.

18. От това следва, че първият аргумент на белгийското правителство трябва да бъде отхвърлен.

б) Относно мотивацията на решението и ефекта от помощта

19. Белгийското правителство поддържа, че оспорваното решение е стереотипно и не съдържа елементи, позволяващи да се заключи, че въпросното участие може да засегне търговията между държавите-членки и да наруши или заплаши да наруши конкуренцията. Комисията не е анализирала нито пазара, нито търговията на стоки във въпросния сектор и не е взела предвид нито износа към трети страни, нито скромния мащаб на предприятието. Освен това, Комисията не е взела предвид, че набирането на капитал е решено поради реструктуриране на предприятието, за да се адаптира капацитетът му на производство спрямо нови пазари, както и да се намали в традиционния сектор на оборудването за хранително-вкусовата промишленост. Белгийското правителство поддържа, че при тези обстоятелства, влиянието на помощта върху конкуренцията в Общността е минимално. С този довод се оспорва, от една страна, мотивацията на решението и от друга страна, преценката за ефекта на помощта от Комисията.

20. Комисията, позовавайки се на член 5 от Договора, припомня реципрочното задължение за лоялно сътрудничество между държавите-членки и Комисията, и счита, че решението не е могло да бъде по-добре мотивирано, имайки предвид недостатъчната информация, предоставена от белгийското правителство. Комисията констатира, че в областта на помощите съществува принципът *de minimis*, но той не се взема предвид при износа на предприятието към трети страни. Определящият фактор е, че производството на предприятието е предназначено за пазар със свръхкапацитет, който кара и други предприятия в Общността да се насочат към трети страни.

21. Относно мотивацията, следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика, мотивацията на оспорваното решение трябва да позволи на Съда да упражни своя контрол за законност и да предостави на заинтересования нужните указания за това дали решението е основателно или не.

22. Въпреки своята краткост, дължаща се отчасти на липсата на сътрудничество от страна на белгийското правителство, мотивацията позволява да се установи, че, за да се

констатира, че въпросните две условия са изпълнени, Комисията се базира върху износа на предприятието, 40 % от който е предназначен за други държави-членки, свръхпроизводството, което характеризира пазара и факта, че в този контекст, отпуснатите на предприятието помощи са имали ефекта да намалят финансовите му разходи спрямо другите конкуренти. При липсата на обратно указание, тези констатации позволяват на Комисията да заключи, че въпросната помощ засяга търговията между държавите-членки и нарушава или заплашва да наруши конкуренцията, по смисъла на член 92, параграф 1 от Договора.

23. Колкото до преценката на Комисията, следва да се добави, че стойностите, представени от белгийското правителство по време на производството показват, че посоченото заключение не е невалидно, поради факта, че предприятието, имащо скромнен мащаб, се опитва да преориентира производството си към нови пазари и износа си към трети страни.

24. От това следва, че първият аргумент трябва да бъде отхвърлен.

б) Относно правото на защита

25. Белгийското правителство твърди, че Комисията не му е разкрила самоличността на страните, които според оспорваното решение споделят нейното безпокойство, нито съдържанието на жалбите, които са подадени от тези страни, което е довело до неспособността на правителството да подготви ефективно своята защита. Това поведение на Комисията представлява съществено процедурно нарушение по смисъла на член 173 от Договора. Белгийското правителство оспорва задължението да не се разгласяват данните за засегнатите предприятия, което означава цялото съдържание на административната процедура да се държи в тайна. Парадоксално е, че държавата-членка, засегната от процедурата по член 93 от Договора получава по-малко информация, отколкото трети страни, срещу които има повдигната процедура срещу субсидии в рамките на Регламент № 2176/84 на Комисията от 23 юли 1984 г. (ОВ L 201, стр. 1).

26. Комисията изтъква, че в областта на държавните помощи не съществува състезателна процедура, подобна на тази, прилагана за предприятията в областта на правилата на конкуренцията или за третите страни - в областта на дъмпинга и субсидиите. Поканата да изложи своите съображения в производство за държавни помощи има като единствена цел да позволи на Комисията да събере цялата нужна информация, за да прецени съвместимостта на помощите с общия пазар. Въпросната държава-членка е в привилегировано положение в рамките на процедура по член 93, параграф 3.

27. По този въпрос следва да се подчертае, както произтича от Решението на Съда от 13 февруари 1979 г. (Hoffmann-La Roche/Комисията, 85/76, Recueil стр. 461), че спазването на правото на защита във всяка процедура срещу дадено лице, способна да доведе до вземане на мярка, която го засяга, представлява основен принцип на правото на Общността и следва да бъде гарантиран дори в отсъствието на правила за въпросната процедура. Според постоянната съдебна практика, спазването на правото на защита изисква лицето, срещу което Комисията е ангажирала административна процедура, да бъде в състояние по време на нея да представи своята гледна точка относно истинността и релевантността на изложените факти и обстоятелства, както и относно

документите на Комисията в подкрепа на нейното твърдение относно съществуването на нарушение на правото на Общността.

28. Посочвайки в своето решение, че правителствата на други две държави-членки, както и две професионални организации от въпросния сектор споделят нейното безпокойство спрямо белгийската помощ, Комисията поражда впечатлението, че наистина е взела предвид тези документи в подкрепа на констатацията, че помощта е несъвместима с общия пазар и трябва да бъде премахната.

29. Колкото до това твърдение, Комисията не може да се позовава на съществуването в тези документи на информация, защитена от търговската тайна. Дотолкова, доколкото държавата-членка не е била в състояние да коментира тази информация, Комисията не може да се основе на тях в своето решение срещу държавата-членка.

30. От констатациите на Съда относно втория аргумент на белгийското правителство става ясно, че оспорваното решение е достатъчно подкрепено от обективни елементи, упоменати в мотивацията, за които правителството е било напълно информирано и за които е имало възможност да изкаже гледната си точка. От това следва, че дори в отсъствието на наблюденията, събрани от Комисията от трети заинтересовани страни по време на процедурата, решението не би могло да има различно съдържание. При тези обстоятелства, фактът, че Комисията е упоменала тези наблюдения в своето решение без да даде възможност на държавата-членка да ги коментира, не оправдава отмяната на решението.

31. Поради това, заведеният иск следва да бъде отхвърлен.

По съдебните разноски

По силата на член 69, параграф 2 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски. Ищецът не е обосновал своите твърдения и следва да бъде осъден да заплати разноските по него.

По изложените съображения Съдът реши:

1. Отхвърля иска.

2. Осъжда Кралство Белгия да заплати съдебните разноски.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 10 юли 1986 година.

Подписи